

II. správa SNB
analytický odbor

Čj.: CB-0077/78/03-89

V Praze dne 19.4. 1989

[REDACTED]
Výtisk č. : 1
Přílohy : 3/6.

Denní situační zpráva č. 78/89 ze dne 19. dubna 1989

K bodu 2 a) : Ø

K bodu 2 b) : viz příloha č. 1 a 2

K bodu 3) : Ø

K bodu 4) : viz příloha č. 3

Lýhována AX fotokopie:
c. 1 - OAI VOS FMV
c. 2 - DOMO
c. 3 - IZM Zničeno
c. 4 } Zničeno
c. 5 } Zničeno

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

194

Příloha č. 1.

k Čj.: CB-0077/78/03-89

K bodu 2b)

Rozdělovník č. 1.

10.01

Stanislav POŠUSTA projevil zájem získat vhodnou osobu, která by měla možnost vycestovat do NSR. Důvodem je obava, že Jiří HÁJEK nebude moci do NSR vyjet a pro další činnost tzv. Společnosti pro studium socialismu / dále jen Společnost SDS / je třeba v současné době uskutečnit jednání na vedení SPD v Bonnu a s Nadací Fridricha EBERTA. Dle POŠUSTY je nutno projednat otázky konkrétní spolupráce, ale i znění připravovaných textů, finanční a materiálně technickou pomoc ze strany SPD a pod.

Na legální bázi má Společnost SDS v úmyslu prezentovat své pozitivní zaměření tak, že bude usilovat, v souvislosti s výročími založení I. a II. Internacionály, o obnovení muzea sociální demokracie a dělnického hnutí U Kaštanu v Praze.

POŠUSTA společně s Jiřím HÁJKEM údajně rovněž přesvědčili Evžena ERBANA /bývalý předseda ČNR/, aby v souvislosti s výročími I. a II. Internacionály napsal úvahu do Rudého práva. Pro zpracování této úvahy se nyní snaží zajistit mu odpovídající podklady.

Poznatek byl získán dne 14.4.1989 Pramenem č. 1 a je hodnocen jako seriozně přenesený. Další opatření jsou realizována v souladu s plánem AOR SDS. O zapojení E. ERBANA do činnosti Společnosti SDS navrhoji informovat v rámci rozdělovníku č.1 s cílem zamezit případné možnosti úniku informací cestou ERBANA do zájmového prostředí.

Zrušen studijní program
Zrušen studijní program

795

XXXXXXXXXX
Příloha č. 2.

k Čj.: CB-0077/78/03-89

K bodu 2 b)

Rozdělovník č. 1.

Dne 10.4.1989 přicestovala do ČSSR vatikánská delegace ve složení arcibiskup COLASUONNO a John BUKOVSKÝ, pracovník Rady pro veřejné záležitosti církve.

Již v úvodu návštěvy se BUKOVSKÝ vyjádřil, že jsou "připraveni jednat třeba měsíc, ale musí docílit konkrétních výsledků". Konkretně hodlají v prvé etapě schválit 3-4 kandidáty, při dalších dvou výjezdech do ČSSR stejný počet tak, aby výsledkem bylo 12-15 kandidátů na biskupy v co nejkatší době.

Kromě toho má vatikánská delegace za úkol prozkoumat možnost otevření nového semináře na Moravě / v Brně nebo Olomouci /, včetně úvahy zřízení teologické fakulty v Praze. Další alternativní kalkulací je nominovat biskupa SOKOLA arcibiskupem trnavské diecéze.

V průběhu rokování se zástupci státní správy o programu dala vatikánská delegace na jeho snahu o "volný pohyb" po ČSSR. Po urgentním naléhání poskytla přehled míst, která hodlají navštívit spolu s přibližným časovým harmonogramem.

Vzhledem k neserioznímu přístupu delegace byla zabezpečena její důkladná kontrola. Bylo zjištěno, že předložený program nedodržuje se zjevnou snahou vyhnout se při jednotlivých konkrétních jednáních přítomnosti zástupců státní správy. Podle chování obou delegátů je zřejmé, že předpokládají v místech, které uvedli jako cíle svých návštěv, i kontrolu ze strany SNB.

Ke konkrétním jednání vatikánské delegace byly zjištěny následující informace :

Zrušeno

- při oficiálním jednání se zástupci státní správy představitelé prohlásili, že se distancují od nelegálních struktur řím. kat. církve, jako anomálie označují kalkulace s ustanovením jako diecezních biskupů OTČENÁŠKA a KORCE.

Současně však COLASUONNO prohlásil, že "v Římě těžko projdou exponenti Pacem in Terris". / V soukromém rozhovoru BUKOVSKÝ sdělil řediteli SVC vlády SSR s. MÁČOVSKÉMU, že v otázce SKD PIT nemají kompetenci a jsou pod tlakem zde i v Římě. Tuto otázku považují za principiální a nemohou odstoupit/. Naše delegace reagovala pouze prohlášením, že jakákoli diskriminační stanoviska jsou nepřijatelná.

Ze strany vatikánské delegace se však jedná o licoměrný postoj, neboť v soukromém rozhovoru s kardinálem TOMÁŠKEM vyjádřili podporu činnosti tajně vysvěceného biskupa OTČENÁŠKA, se kterým i nadále kalkulují.

- jako neoficiální kontakty delegace byli zjištěni : Antonín DOHNAL, farář z Dvorců, okr. Bruntál, organizátor nátlakových akcí, který jim dne 10.4.1989 předal dva dopisy nezjištěného obsahu. BUKOVSKÝ žádal od DOHNALA charakteristiky na tři kandidáty biskupských stolců v olomoucké arcidiecezi PETŘÍKA, KRISTA a VAŇÁKA. DOHNAL poté podrobil ostré kritice ThDr. ZVĚŘINU, kterého obvinil ze spolupráce s CH-77 a tím souvisejícím "politikařením" na úkor prosazování zájmů církve.

Dne 13.4.1989 došlo ke kontaktu delegace s představiteli nelegální církve v Praze Ottou MÁDREM a Karlem OTČENÁŠKEM. Obsah jednání nebyl zjištěn.

- 12.4.1989 navštívila vatikánská delegace CMBF v Litoměřicích a biskupský úřad litoměřické dieceze. Zde bylo provedeno kanonické šetření se 7 duchovními. Na základě rozboru situace lze usuzovat, že čs. straně předloží jako kandidáty na biskupy Josefa KOUKLA, Josefa HENDRICHU, Pavla JANČÍKA. V prvních dvou případech jde o pozitivní kandidáty, JANČÍK je protisocialisticky zaměřený duchovní s vazbami na CH-77.

Jako politicky prozíravé je možno hodnotit umožnění návštěvy CMBF.

COLASUONNO se vyjádřil tak, že zabezpečení studia bohoslovů v Litoměřicích je na vyšší úrovni, nežli u mnohých fakult v zahraničí.

- 13.4.1989 v rozporu s předloženým plánem navštívila vatikánská delegace brněnský ordinariát, kde s kapitulním vikářem HORKÝM mj. projednávala zřízení dalšího bohosloveckého učiliště na Moravě. Dále zde získávali informace ke kandidátům na biskupy Františku VAŇÁKOVI /olomouc/ a Josefу KOUKLOVI /Litoměřice/. Současně prověrovali možnost konsekrace preláta HORKÉHO na biskupa v Brně.
- téhož dne delegace přicestovala do Olomouce, kde 14.4.1989 provedli kanonická šetření s 18 duchovními olomoucké arcidieceze. Z analýzy jednání Vatikánu vyplynulo, že nejvážnějším kandidátem je VAŇÁK z Rýmařova, kterého navrhnou na konsekraci na arcibiskupa. Na ausiliárním /pomocném/ biskupovi se delegace prozatím nesjednotila.
- 14.4.1989 v odpoledních hodinách odcestovala delegace opět v rozporu s programem z Olomouce do Západoslovenského kraje, kde v obci Cérová - Liesková BUKOVSKÝ navštívil své příbuzné. COLASUONNO odjel do Trnavy, kde přenocoval v arcibiskupském paláci.

Dne 15.4.1989 cestovala znova spojená delegace do Nitry, kde došlo ke kanonickému šetření se 17 duchovními. Z analýzy provedených rozhovorů lze usuzovat, že jako kandidáty na obsazení nitranského biskupského stolce předloží Štefana JANEGU / dosavadní správce dieceze a děkan CMBF/, k němuž jako pomocného biskupa hodlají vysvětit Jozefa NOGU, duchovního správce z Konské, okr. Žilina.

- 16.4.1989 navštívila delegace biskupský úřad v Banské Bystrici, kde byly avizovány snahy Vatikánu odvolat z funkce biskupa FERANCE. Uvedený signál však nebyl zaregistrován a návštěvu BÚ lze hodnotit jako zdvořilostní. FERANEC hodlá ve funkci setrvat dokud mu to dovolí zdravotní stav, který je v současné době uspokojivý.

Zrušen stupňovací

192

Uvedené poznatky byly získány v době od 10. do 17.4.1989 Prameny č. 1, 2, 3 a z oficiálních styků na SVC vlády ČSSR. Provedeným komplexem opatření se podařilo zabezpečit kontrolu činnosti vatikánské delegace na území ČSSR, včetne vlivových opatření, do té míry, že mezi kandidáty, se kterými kalkuluje Vatikán, převládají na základě dosud prováděných kanonických šetření pozitivní duchovní / KOUKL, HENDRICH, VAŇÁK, JANEGA/. Jako negativní se jeví duchovní JANČÍK, neutrálne lze hodnotit HORKÉHO, k NOGOVI prozatím nedisponujeme poznatky.

V prováděných opatřeních je i nadále pokračováno, po získání dalších informací bude zpracována následná informace.

9.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 ods. 1 až 4 zákona č. 200/2005 Sb.

[REDAKCE] Příloha č. 3.

k Čj.: CB-0077/78/03-89

K bodu 4)

Rozdělovník č. 1.

V Hlavní redakci vzdělávacích pořadů /HRVP/ ČST Praha vznikla oproti minulosti zcela atypická politická situace. Většina pracovníků, ať straníků nebo nestraníků, propadá silné skepsi v oblasti dalšího vývoje životní úrovně v ČSSR, ale také dalšího vývoje socialismu jako takového vůbec. Je poukazováno na neexistenci jakýchkoliv východisek ze současné nepříznivé ekonomické situace, očekává se snížení životní úrovně dokonce na úroveň Rumunska. Členové KSČ se diví, čemuže to vlastně po dlouhé roky věřili, jak je možné, že celkové budování socialismu se octlo v situaci, ve které je.

V dřívější době se mezi pracovníky HRVP tajně šířily zprávy z Hlasu Ameriky a Svobodné Evropy, nyní každý veřejně informuje své spolupracovníky, jaké zprávy vyslechl a poukazuje na jejich aktuálnost. Uvolněná politická situace jak v ČSSR tak v ostatních socialistických státech má negativní dopad na pracovníky redakce a šíří beznaděj v jejich činnosti a chování, bez rozdílu, jestli se jedná o straníky nebo nestraníky.

Pramen nekonkretizoval jednotlivé osoby, ale poznatky uváděl jako všeobecný jev v HRVP ČST Praha.

Poznatky byly získány dne 10.4.1989 Pramenem č. 1, který má důvěru v prostředí ze kterého je získal. Jsou realizována opatření k získávání poznatků ke konkretním osobám, které se názorově projevují nad všeobecný průměr HRVP ČST Praha.

MA.

200